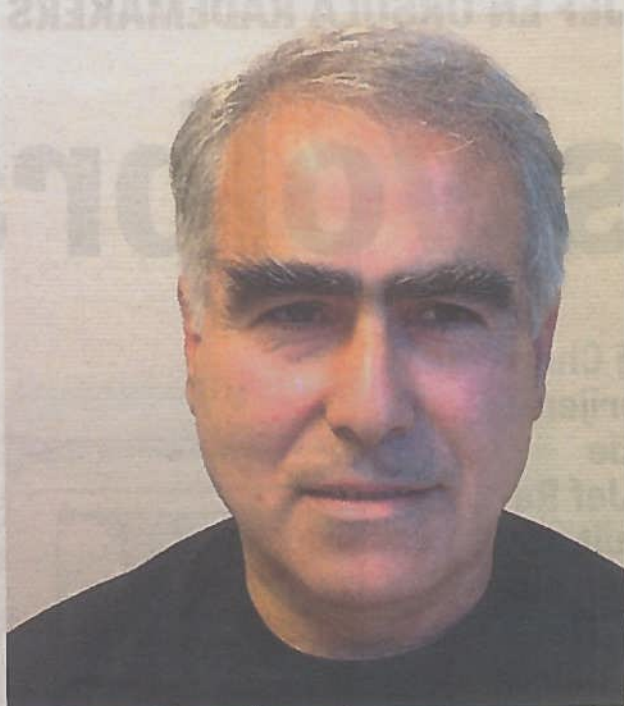

BESLISSINGSFASE

Hüseyin Baybasin. Negentig procent van het bewijs tegen deze Turkse Koerd bestaat uit afgeluisterde telefoongesprekken, waarmee volgens deskundigen is geknoeid.

sin kreeg uiteindelijk levenslang voor moord, een poging tot uitlokking van moord en drugshandel.

MARTELINGEN

„In alle zaken is geknoeid met de taps”, zegt de advocaat. „De heroïnehandel bleef bovendien steken op twintig kilo die Baybasin zou hebben ingevoerd. In Turkije maakte de rechter korte metten met deze zaak. De kroongetuige bleek een valse, belastende verklaring tegen mijn cliënt te hebben afgelegd. Hij had zijn handtekening gezet onder druk van aanhoudende martelingen, waaronder elektroshocks.”

De uitlokkingspoging tot moord, ergens in het Amerikaanse Kentucky, is volgens de advocaat even goed een nepzaak. „Alles draaide om een gewone zakendeal die niets te maken heeft met moord of drugs. 'Can you make him call', zegt Baybasin in een afgeluisterd telefoongesprek tegen iemand. Dat is hier vertaald als 'can you make him cold', 'kun je hem koud maken'. Die uitdrukking bestaat niet eens in het Engels. Ook de Amerikaanse FBI noemt het nonsens dat een moordaanslag zou zijn beaamd.”

Ook de zwaarste zaak, moord op een fraudeur in Turkije, ramelt aan alle kanten, zegt de advocaat. „Volgens de Nederlandse

justitie hebben twee handlangers die moord voor Baybasin gepleegd. De ene handlangers - ook weer zwaar gemarteld - is in Turkije vrijgesproken door de rechter. Geen enkel bewijs. En de ander is niet eens strafrechtelijk vervolgd. Maar Hüseyin Baybasin zit er al achttien jaar onschuldig voor vast. Deze zaak is als een stinkend riool. Wie van de hoge heren in Nederland durft dat nog schoon te maken?”

'Ik deelde kennis over criminaliteit door Turkse staat met Engeland en andere landen'

deals met misdaadsyndicaten, meedogenloze imperiums die op bestelling ook moorden pleegden.

In Turkije zelf werd de door Bovenkerk omschreven verwevenheid tussen onder- en bovenwereld onder de loep gelegd bij parlementaire commissies. De aanleiding was een zwaar verkeersongeluk in Susurluk. De slachtoffers bleken een bloedmooie schoonheidskoningin, een topcrimineel én een politiechef en militair. Samen in één gecrashte, gepantserde Mercedes met een kofferbak vol drugs. Rara, hoe kon dat?

Tientallen militairen, politieagenten, politici en misdadigers waren volgens de toenmalige Turkse premier Erbakan bij 'duistere' zaken betrokken. Maar zelfs nadat de Turkse staatschandalen met vette koppen de wereldpers haalden, liet Nederland de samenwerking met de Turkse politie gewoon in tact.

Justitie leverde zelfs complete afliuistercentrales aan Istanbul. Het toezicht op politieonderzoeken die met de Turken werden gedraaid, was onvoldoende. Het staat in een geheim WODC-rapport dat nog steeds diep in de justitiekluisen verborgen ligt en waarin deze

nooit met hem in gesprek waren gegaan.”

Sinds 1993 beschuldigt Turkije de man er volgens zijn advocaat ten onrechte van het financiële brein van de Koerdische PKK te zijn. Juist in die tijd begon het toenmalige justitiële kern-team Noord-Oost Nederland een innige samenwerking met de Turkse justitie. De inzet: de strijd tegen de heroïnehandel.

Al snel volgden alarmerende geluiden dat de Turkse overheid en mafia hand in hand gingen. Op 25 september 1995 deden hoogleraar Frank Bovenkerk en een toenmalig BVD-kopstuk tijdens de parlementaire enquête-Van Traa verregaande ontboezemingen. Turkse politieke leiders hadden volgens hen al jaren

Penitentiaire Inrichting Westlinge in Heerhugowaard, waar de tot levenslang veroordeelde Baybasin al achttien jaar gevangen zit voor een moord in zijn vaderland. Maar is dat terecht?

FOTO MATTY VAN WIJNBERGEN

EINDSTADIUM

Baybasins herzieningszaak voor de Hoge Raad loopt al ruim 4,5 jaar en nadert het eindstadium. Komende week wordt hij door de rechter-commissaris verhoord. Daarna sluit advocaat-generaal Diederik Aben van de Hoge Raad zijn eigen onderzoek naar de taps en komt hij met een advies. Baybasins advocaat kan daar nog op reageren. Vervolgens is het aan de Hoge Raad: afwijzen of heropenen.

TAAL!

LIESBETH KOENEN

Heldenmoe

De held is niet meer wat hij geweest is. In mijn herinnering bevond hij zich vroeger heel vaak op sokken. Of je kwam hem tegen in zinnestjes als 'dat is ook geen held, zeg'. En soms nog een graadje laatzender: 'pff, wat een held'. De Nederlandse held was kortom nogal eens een anti-held.

Maar dat is helemaal over. Het wemelt tegenwoordig van de heuse helden.

Om te beginnen zie ik dat we met graagte de Amerikaanse gewoonte overnemen om overheidsdienaren zoals brandweermannen en soldaten helden te noemen. Maar wat me nog meer opvalt is dat nu ook iedereen zijn hoogsteigen helden lijkt te hebben. Goede onderwijzer gehad? Held! Lekker boek gelezen? Geschreven door een heldin. Aardige winkelier? Held!

Kortom, je noemt iemand niet een held omdat die iets heldhaftigs doet, maar omdat jij een fan bent. Eerst vond ik het nog wel een aantrekkelijke betekenisverschuiving, en begon ik me af te vragen wie mijn helden dan wel zijn. Maar intussen bespeur ik een zekere heldenmoeheid bij mezelf. Het is als met de blauwe brilmonturen. In eerste instantie denk je: verfrissend. Maar nu half Nederland er

Het is als met de blauwe brilmonturen...

een op z'n neus heeft, begint dat effect snel uitgewerkt te raken.

Nu ja. Ik vraag me toch af wat er nou aan de hand is met dat woord held. Moet je het een leenvertaling noemen? Zoals wolkenkrabber en witteboordencriminaliteit de bekende leenvertalingen zijn van sky scraper en white collar crime? En zoals de Fransen onze aardappels in de vorm van 'appels van aarde' (pommes de terre) overnamen? Het is ook hoe we aan slagroom gekomen zijn: vertaling van Schlagsahne.

'Leenvertaling' zelf schijnt trouwens een leenvertaling te zijn. Van het Duitse Lehnübersetzung.

Maar gebiedsuitbreiding van een al bestaand woord dekt de lading toch beter in het geval van 'held'. Je ziet het vaker. Neem 'brein' en 'episch'. Je had altijd al het brein ergens achter, maar 'brein' gebruiken voor hersenen, die natte helften vol kronkels, is pas de laatste kwart eeuw gewoner geworden. Dankzij het Engelse 'brain'.

'Episch' - 'in heldendichtvorm' - hadden we ook allang. In jeugdtaal is dat nu via het Engelse 'epic' uitgebreid naar zoiets als 'heel bijzonder'. Oftewel: episch!

Liesbeth Koenen is taalkundige
www.liesbethkoenen.nl